

התנע עליון אחרים של האגודה היהודית
28.5.41

4 - 000 348

חלי זה מכתבית בין ט. שרתוק ומרכזו וליגה
ס' אייר תשא
ירושלים 6.5.41

לכבוד
הליגה להתקרבות ושיתוף יהודי-ערבי
ת.ד. 58, ירושלים.

א.נ.

בא לידי נוסח ההודעה שמסרתם לפרסום על השערוריה שנפלה באספת הליגה בירושלים והנני נוטל רשות לעצמי להביע בענין זה את דעתי.
אספות ההשתתפות ערבים נחקיימו תמיד בקרב הישוב העברי באין מפריע, לא רק בשנות שלום אלא גם בזמנים של מאורעות דמים. כאלה היו ועידות וכינוסים של פועלי רכבת, מסיבות ואספות של א' נסאי, פגישות של סוחרים, כינוסי פרדסנים וכו'. בזמן האחרון רבו הופעותיהם של ערבים במסיבות יהודיות כגון: נוכחות ערבים בתערוכות ובכינוסים סדעיים, בקורי אורחים ערבים, בביחירות ובצותא, במפעלים ובסקופות ישוב יהודיים, השתתפות מוזמנים ערבים במסיבות חגיגות, תחרויות ספורט משותפות ועוד. כל אלה עברו מתוך יחסים אנושיים הוגנים ובאווירה של ידידות, ההבול בין כל הכינוסים והמסיבות הללו לבין אספתכם הוא זה שנכל ההזדמנויות שציינתי לא שימש ענין השיתוף היהודי-ערבי נושא לדיון ועצם הופעת הערבים לא היחה סמרת המסיבה אלא תופעת לווי לה. הנושא והמטרה היו תמיד איזה ענין לא מדיני - כלכלי, תרבותי, ספורטיבי, אישי או סתם קיום מצוה אנושית של הכנסת אורחים. אני מניח שיחסי לתופעות של חוליגניות וכריזנות בישוב, כלפי פנים או כלפי חוץ, ידוע לכם למדי והנני רואה את עצמי פטור מלסחת מלים להבעת טאט נפשי מהתנהגותם הפרועה והמחפירה של ההבזיוניסטים באותה מסיבה.
עם זה אני מוכרח לציין שאילו נוכחתי באספה כי אז הופעתם של הערבים בה היחה לי לסורת רוח. עד כמה שהבינותי סמרת האספה היחה. להסכים לצבור היהודי את סיסת הליגה בענייניו המדיניים, בכלל זה ואולי בראש וראשונה בענין השיתוף היהודי-ערבי. והנה במדה שבעיות מדיניות סנויות בתוך צבורנו במחלוקת, הן סעונות פתרון קודם כל מתוך דיון פנימי בקרב היהודים בלבד. ביחוד זהו הדין לגבי בעית השיתוף היהודי-הערבי. גם אם אין לגזור על כל פעולת שיתוף כשרים נפסקה אצלנו הלכה מוסכמת או נפלה הכרעה לגבי מדיניות השיתוף, מכל מקום אין בשום פנים לערוב שתי פרסיות אלו ולעשותן כל איים: פרשת הביזור הפנימי בתוך הצבור היהודי עם פרשת השיתוף עצמו. לפי זה אספה יהודית שנועדה לדון בשאלה היהודית-ערבית אינה יכולה ליהפך לאמצעי של הפגנת השיתוף היהודי-ערבי ע"י נוכחות ערבים בה. בהודעתכם לעתונות אתם כותבים כי הערבים שהיו באספה הנם חברי הליגה שבאו "על יסוד הכניסה החפסית". אם יש לקבל מנוסח זה את הרושם שהערבים באו מצליהם הרי רושם זה מוטעה, באשר אין ספק שהערבים הוזמנו לבוא, ועל כל פנים נראה שכניס-תם לאספה היחה מאורגנת.
ענין חברותם של ערבים בליגה הוא שאלה בפני עצמה. אם זוהי ההלכה, הרי שאלת הכפילות שציינתי לעיל לגבי האספה מתעוררת לגבי עצם מהותה של הליגה. האם תפקידו של ארגון זה לשמש מסגרת לפעולות משותפות של יהודים וערבים בשדות שונות, או שיקר תפקידו לנהל הסברה ותעמולה בקרב הישוב היהודי לפתרון ידוע של השאלה היהודית-ערבית? אם מנהלי הליגה מתכוונים לשני הדברים גם יחד, נדמה שלפחות עליהם להסכים כי אין שני התפקידים נתנים להתטלא בעת ובעונה אחת, אלא מוטב לנקוט את הכלל שפעולות משותפות עם הערבים לאחד, והסברה בקרב הישוב היהודי לחוד.

כבוד רב
(-) ט. שרתוק

יח' סיון תשא
13.6.41

לכבוד
הליגה להתקרבות ושיתוף יהודי-ערבי
ירושלים.

א.נ.

קראתי את נוסח גלוי-דעתכם מ-3 ביוני 1941. ב"גלוי דעת זה על המצב" שנחפר-סם בעצם היסוד האלה לא מצאתי אף מלה אחת על חובת הגיוס. נאמר בו אטנס, כי "חובתנו בטעה זו - עמידה אמיצה כשער סול פני האויב", אולם נוסחה בסיסה זו